

How Did Everything Get Here?

Steve Flatt

Yaya Komai Ya Isa Nan?

Halitta ko Babban Bang?

Ta yaya komai ya fara? Daga ina komai ya fito? Farkon abubuwan da dan Adam ke fara sanin su, su ne abubuwan da ke kewaye da shi, wato duniyar waje. Sa'ad da jariri ya zo duniya, ya fi sanin mutane da abubuwa fiye da yadda yake sanin kansa. Ya fi sanin na waje fiye da na cikin gida. Yayin da lokaci ya ci gaba, sun fara gane cewa akwai tambayoyi game da inda waɗannan abubuwa suka fito. Kananan karamin yaro zai iya fara yin tambayoyi game da asali kuma waɗannan tambayoyin suna da sauƙi da farko. Yaro na iya cewa, "A ina taurarin sama suka fito?" Tambaya mai sauƙi yawanci tana samun amsa mai sauƙi. Idan iyaye masu bi ne ga Allah, Kirista, amsar na iya zama, "Allah ya sa su a can." Idan iyaye ba su yarda da Allah ba, mara imani, amsar na iya zama, "Tun da dadewa an yi wani babban fashewa kuma abubuwa sun sauƙa a sararin samaniya."

Yayin da suke girma tambayoyin suna daɗaɗaɗaɗaɗa, ba wai kawai "yaya taurari suka isa can" ko "yaya wata ya isa can ba". Ta yaya za mu yi bayanin taurarin da ba su wuce biliyoyin haske ba? Ta yaya za mu yi bayanin sarkar jikin mutum, kwakwalwar mutum, koda, ko ido? Ta yaya za mu bayyana duk dokoki da kaddarorin kimiyyar lissafi waɗanda suka haɗa duk waɗannan abubuwa tare? Daga ina duk wannan ya fito? Tambayoyi na yau da kullun suna buƙatar karin naɗadden amsoshi masu ma'ana. Muna son samar da amsoshi masu ma'ana waɗanda za su iya jure tambayoyi da bincike. Har ila yau, daidai ne mu yi tambaya game da asalin, kuma mu nemi amsar da ta dace tare da duk bayanan da aka sani da hankali a cikin tambayoyin da mu da masu suka. Cin mutunci ne ga hankalinmu mu yarda da amsar da ba ta gaskiya ba ko kuma ba a tsara ta ba.

Za mu fara ganin cewa tushen duk abin da yake, shi ne tushen da ke sama, tushe mai karfi da hankali da kuma tushe mai ladabi da ɗabi'a. Bisa ma'anar wannan tushen sunan Allah. Ga abin da Bulus ya ce a cikin Romawa 1:20: "Gama tun da aka halicci duniya, halayen Allah marasaganuwa, ikonsa madawwami da halinsa na allahntaka, an bayyana su sarai, ana fahimce su daga abin da aka halitta, domin mutane su zama marasa uzuri. Bulus yayi gaskiya. Idan ba za ka iya duba ko'ina ka ga abin da aka yi ba, ka gane cewa ɗimbin shaidun da ke wurin na Allah, mai iko duka, mai hankali, mai ɗabi'a, me zai iya tabbatar maka da hakan?"

Daga ina komai ya fito? Komai ya fito ne daga wurin Allah Maɗaukakin Sama da kasa, wanda ya ƙaunace mu kuma ya halicce mu da duk abin da muke gani.

Dokar Halitta ko Karfin Halitta?

Lokacin da aka yi tambaya game da asali, fahimtar Kiristanci shine cewa wannan duniyar dole ne ta kasance da farkon allahntaka. Farkon Littafi Mai Tsarki, Kalmar Allah, ta ce “Tun farko, Allah ya halicci samasda duniya.” (Farawa 1) An tabbatar da wannan abu akai-akai a cikin Nassi: “Ya lullube kansa da haske kamar tufa, Ya shimfiɗa sammai kamar alfarwa, Ya shimfiɗa ginshikan dakunan benayensa bisa ruwayensu. Ya mai da gizagizai karusarsa, Yana hawa bisa fikafikan iska. Yana mai da iskoki manzanninsa, harshen wuta bayinsa. Ya kafa duniya bisa tushenta.” (Zabura 104) Wane ne ya halicci dukan abin da ke cikinta? Allah ya yi—Allah Uba, Da da Ruhu Mai Tsarki.

Har ila yau, Kolosiyawa 1:16, ta ce “Gama ta wurinsa aka halicci dukan abu, abin da ke cikin sama da na duniya, na bayyane da na ganuwa, ko kursiyai, ko masu iko, ko masu mulki, ko masu mulki, dukan abu, gareshi ne ya halicce su, domin shi ne. Waɗannan su ne amsoshin ga Kirista. Ta yaya komai ya iso nan? Akwai wani karfi na allahntaka.

Amma ga waɗanda za su yi imani da cewa komai ya faru ne ta hanyar karfi na dabi'a, sun sami kansu a cikin wani matsayi wanda bai san kariya ba.

Akwai abubuwa guda biyu na asali a wannan sararin samaniya. Akwai kwayoyin halitta kuma akwai kuzari. Matsalar ita ce kwayoyin halitta ko makamashi ba su da wani karfi na halitta a ciki da kansu. Al'amarin ba ya haifar da wani al'amari. Itace ba ta halitta wani itace. Ana ci gaba da amfani da kwayoyin halitta da makamashi. Sau nawa ka ji masana kimiyya suna gaya mana cewa wannan duniyar tamu tana gudana? An gaya mana cewa rana tamu, wadda tauraro ce a cikin galaxy Milky Way, kusan shekaru ne. Wato, shekaru biliyan daga yanzu rana tamu za ta yi amfani da dukan karfinta. Yana jujjuyawa. Idan sararin samaniyarmu ta kunshi kwayoyin halitta da kuzari, daga ina waɗannan abubuwan suka fito? Ta hanyar shari'a, ba su halicci kansu ba. Daga ina suka fito? Ta hanyar ka'idar dabi'a, suna jujjuyawa kuma za a kashe su. Wanene ya halicci babban ma'ajiyar makamashi da farko? Kimiyyar halitta ba ta san amsa ba.

Ka'idar kimiyya na yanzu tana riƙe da cewa haske, duk lokacin da aka halicce shi, ya fito ne daga kwayoyin da ba su da rai. Wannan zato ne mai ban sha'awa, ko ba haka ba? A cikin wani littafi da aka buga ba da daɗewa ba mai suna "Al'amurra da Juyin Halitta", ya faɗi cewa ainihin abu, "Tsarin cewa duk rayuwa ta fito daga al'amura marasa rai dole ne masanin kimiyyar zamani ya yi idan ya gaskata cewa tambayar, 'Mene ne rayuwa?' yana cikin ilimin dabi'a." Maganar ita ce waɗanda suka ba da shawarar cewa babu wani dalili na allahntaka dole ne su ba da shawarar cewa rayuwa ta fito daga wani abu da ba shi da rai. Amma, wannan yana tashi a fuskar kimiyyar zamani. Shin kun taɓa jin labarin ka'idar tsararraki ba tare da bata lokaci ba, ka'idar da ta shahara a karni na

19 cewa lallai rayuwa ta fito daga kwayoyin da ba su da rai? Magabata sun yi imani cewa tsutsotsi suna fitowa daga gashin doki da aka tsoma cikin ruwa. Ah, amma tare da wani sanannen masanin kimiyya mai suna Louis Pasteur ya zo. Watakila kun ji labarinsa, ya kasance babba a cikin madara. Pasteur ta gwaji da yawa ya tabbatar da cewa rayuwa ba za ta iya fitowa daga kwayoyin halitta ba. Kun ga batun? Ka ga cewa waɗanda suka ce wannan duniyar da wannan sararin samaniya sun kasance koyaushe?

Dole ne kimiyya ta ki kanta don riƙe ra'ayin da ba na halitta ba. Yayin da muke kallon wannan tambayar, "A ina aka samu komai?" Lokacin da aka rage zuwa zaɓi, ko dai akwai karfin kere kere na allahntaka, ko kuma akwai kawai ka'idar halitta. Lallai babu zaɓi da za a yi. Dole ne a sami karfin allahntaka.

Anan ta hanyar zane ne ko kuwa a nan ne bisa kuskure?

Ka yi la'akari da cewa duniyarmu tana cike da miliyoyin abubuwa masu rai, waɗanda kowane ɗayansu ya fi kowane abu da ɗan adam ya kera. A wasu kalmomi, dole ne a sami babban hankali da ke da alaƙa da wannan karfin allahntaka wanda ya sanya komai a nan. Jikinmu ya kunshi a zahiri ɗaruruwan miliyoyin sel. Shin kun san cewa kowace karamar tantanin halitta yana da tsarin lantarki wanda ya fi tsarin tarho na birni mai mutane 30,000? Wannan ba abin mamaki bane? Tambayar ita ce, "Shin akwai wani abu da mutum ya yi da za mu lissafta shi baya ga kira da fasaha na fasaha?" Ka yi tunanin tsarin tarho a wani birni mai girman birnin New York. Yi la'akari da duk masu sauyawa, duk ingantattun wayoyi, hanyar haɗin tauraron dan adam. Ka yi tunanin duk abin da ya shiga cikin wannan. Ka yi tunanin wani ya gaya maka cewa babu wanda ya tsara hakan. Babu wanda ya zana hotuna, babu wasu tsare-tsare, kuma babu wanda ya kera wannan yanayin gaba ɗaya, amma kawai ya faru. Babban wawa a duniya ba zai yarda da haka ba. Hankali na asali yana cewa idan muka ga wani abu mai rikitarwa, muna ɗaukar kira da hankali. Tunda abin dariya ne a yi tunanin cewa duk wata na'ura da mutum ya kera ba tare da kira da kerawa ba, to yaya abin ban dariya ne a ɗauka cewa babu wani zane a cikin waɗannan abubuwan da ba na mutum ba, ko ɗaya daga cikinsu ya fi rikitarwa? Kwakwalwar mutum, jikin mutum, koda - mafi girman tsarin tacewa a duniya. Wani masanin kimiyya ya bayyana a cikin wata mujalla ta baya-bayan nan cewa damar da kwayoyin sunadaran sunadaran guda ɗaya ke fadowa a wuri bazuwar - damar hakan ita ce $1 \times 2.02 \times 10$ ta tashi zuwa iko na 239. Shin kwatsam ne ko kuma zane ne? Mai bi ya karɓi sassa kamar Zabura 19:1 lokacin da Dauda ya rubuta, "Sama suna shelar ɗaukakar Allah, sararin sama kuma suna shelar aikinsa." Lallai akwai zane kuma yana da kyau.

Na halitta ko na halitta?

Ya kasance na allahntaka. Zane ko haɗari? Dole ne ya kasance zane. Amma yaya game da yanayin Mahaliccin? Ina samun karin mutane a duniyarmu suna shirye su yarda da gaskiyar cewa dole ne

a sami Mahalicci, amma da yawa kuma suna daukan cewa Mahalicci wani karfi ne na sararin samaniya, wani babban glob na kuzari a cikin sararin samaniya, ba Allah na kansa ba. Don haka muna bukatar mu kalli sararin samaniyarmu. Wani lokaci muna ganin kebantacce a gare shi, amma halittun dan adam wafanda ke zaune a wannan duniyar suna da ma'anar dabi'a ta asali. Ashe, ba abin mamaki ba ne cewa yayin da kuke ci gaba da wayewa da ke cikin wannan duniyar cikin shekaru aru-aru, akwai daidaituwar abin da muke kira mai kyau da abin da muke kira mara kyau. Idan ka koma ga Masarawa ko Indiyawan Amurka ko Inkawa ko Babila, al'adun da ba su da alaƙa da juna, kuma gabaɗaya ka'idarsu ta kasance mai kama da juna. Kullum kisan kai bai halatta ba, kullum sata ne, kuma karya doka ce. Akwai ka'idoji na jima'i a cikin kowane ɗayan waɗannan wayewar. Akwai, da alama, a cikin zukan waɗannan mutanen da ma'anar gaskiya da mugunta. Irin wannan a duk faɗin duniya. Me ya sa a duk duniya muke kiran mutum kamar Hitler ko Saddam Hussein da mugunta? Menene mugunta za ta nufi idan ba Mahalicci dabi'a ne ya halicce mu ba? Mugunta kawai zai zama abin da nake so sabanin naku, kuma abubuwan da muke so za su yi yawa kamar yadda akwai mutane a duniyar nan, amma ba haka lamarin yake ba.

An ba mu fahimtar halin kirki. Hankalin dabi'a baya zuwa daga tushen da ba na dabi'a ba. Idan mun fito daga dutse, datti, da kwayoyin halitta, a ina muka sami lamiri ko dabi'a?

Za mu fara ganin cewa tushen duk abin da yake, tushe ne wanda yake sama da sama, tushe mai iko da hankali, kuma tushen da yake da dabi'a da dabi'a, kuma a ma'anarsa, wannan tushe ana kiransa Allah. Ga abin da Bulus ya ce a cikin Romawa 1:20: "Gama tun da aka halicci duniya, halayen Allah marasa-ganuwa, ikonsa madawwami da halinsa na allahntaka, an bayyana su sarai, ana fahimce su daga abin da aka halitta, domin mutane su zama marasa uzuri. Bulus yayi gaskiya. Idan ba za ka iya duba ko'ina ka ga abin da aka yi ba, ka kuma gane dɓimbin shaidun da ke wurin na Allah, Mai iko, dukan hikima, mai dabi'a, me zai iya tabbatar maka da haka?

Daga ina komai ya fito? Daga Allah Madaukakin Sarki na sama da kasa, wanda ya kaunace mu, ya halicce mu da duk abin da muke gani.

Abin Al'ajabi Darasi na #1001 Steve Flatt

Tambayoyi

1. Za a iya fahimtar iko madawwami da yanayin allahntaka sarai ta wurin abin da Allah ya halitta?

Ee ___ A'a ___

2. Ta yaya aka halicci abubuwa?

a. ___ Ba a sani ba

b. ___ Babban kara

c. ___ halitta ta kuma madawwamin iko

d. ___ Babu ɗaya daga cikin abubuwan da ke sama

3. Wanne ne daga cikin abubuwa biyun da ke duniya aka halicce su?

a. ___ Matsala

b. ___ Makamashi

c. ___ ba

4. Halittu ta kasance cikin hadari.

Gaskiya ___ Karya ___

5. Tunda rayuwa mafi dacewa ta wanzu a duniyar dabba, to babu dabi'a ta asali a cikin dan adam?

Gaskiya ___ Karya ___